

Posudek diplomové práce Martiny Marečkové: “Kvalita života u pacientů s roztroušenou sklerózou

Diplomová práce pojednává o psychologických aspektech onemocnění roztroušenou sklerózou se zvláštním zaměřením na kvalitu života pacientů s tímto chronickým, závažným, ve svém průběhu i projevech „nevyzpytatelným“ a často progredujícím onemocněním.

Diplomová práce je velmi rozsáhlá, čítá 123 stran textu, dále šest stran seznamu literatury a velmi bohaté přílohy.

Práce je tradičně rozdělena na teoretickou část a stejně obsáhlou empirickou část. Na počátku se autorka věnuje roztroušené skleróze z pohledu medicíny, kdy podává velmi konzistentní obraz o výskytu, dělení podle průběhu, etiopatogenezi a pojednává velmi detailně o symptomech. Klinický obraz nemoci i zde autorka podává s orientací na její psychologické aspekty. Nejobsáhlejší část práce – čtvrtý a pátý oddíl se výlučně týká psychologické a sociální problematiky onemocnění roztroušenou sklerózou. Diplomandce se podle mého názoru podařilo dobře vystihnout „o čem toto onemocnění je“ - specifické nároky kladené na pacienta i jeho nejbližší. Podrobně, přehledně a s velmi dobrou znalostí zahraniční literatury koncipovala diplomandka šestý závěrečný oddíl o výzkumech kvality života u pacientů s roztroušenou sklerózou. Celá teoretická část působí sevřeným dojmem, autorka se drží hlavního tématu a neodbočuje k obecnostem. Přínosná je orientace na problematiku rodičovství, komunikace s dětmi a především zaměstnanosti.

V mapujícím výzkumu diplomandka vyšetřila soubor nemocných s roztroušenou sklerózou následujícími metodami: Beckovou škálou depresivity, dvěma obecnými dotazníky kvality života - SQUALA a WHOQOL-BREF a dále dvěma specifickými škálami pro roztroušenou sklerózou MSIS-29 a MSWS-12. Výzkumný soubor tvořilo 72 pacientů (47 žen a 25 mužů), ve věku 19 - 67 let, s různou délkou trvání nemoci a stupněm závažnosti klinického stavu.

V diplomové práci jsou soubor, jeho charakteristiky, dvojí způsob sběru dat (pomocí e-mailu a v osobním kontaktu) a užití metody přiměřeně popsány. Výsledky jsou k jednotlivým otázkám přehledně uvedeny jak v tabulkách, tak verbálně i v barevných grafech. K práci jsou připojeny obsáhlé přílohy s dalšími tabulkami a grafy. Získaná data diplomandka podrobila podrobné analýze i diskusi. Je si rovněž vědoma nemalých metodologických omezení vyplývajících z projektu a realizace práce, např. velikost vzorku, dvojí způsob jeho sběru, nehomogenost vzorku pokud jde o zastoupení pohlaví, věku, trvání nemoci a s tím související obtíže při rozdělení souboru do příslušných podskupin. Podrobnou diskusi (v rozsahu 9 stran) považuji za přednost diplomové práce.

Formální úprava práce je velmi dobrá, překlepy se v textu téměř nevyskytují. Na straně 7 v souvislosti s atakami nemoci by bylo přiměřenější hovořit o „po odeznění ataky... než po uzdravení se“. V kapitole o metodách zjišťování kvality života (strana 49 a dále) by bylo přesnější uvést do nadpisu, že se jedná o metody u onemocnění roztroušenou sklerózou a nikoli obecně užívané dotazníky.

Pro obhajobu diplomové práce mám následující otázku. Jak si autorka vysvětluje, že při orientačním porovnání se skupinou zdravých osob, soubor nemocných nevykazuje výrazně nižší hodnoty kvality života, spíše naopak?

Teoretická část práce je autorkou pojednána velmi přehledně a konzistentně a s velmi dobrou znalostí zahraniční odborné literatury vztahující se k tématu. Autorce se adekvátně podařilo skloubit tuto teoretickou část s poměrně rozsáhlým výzkumem týkajícím se kvality života nemocných se sledovanou diagnózou. Podrobně je v obou částech práce diskutována např. problematika deprese a vlivu ne/zaměstnanosti na subjektivně prožívanou kvalitu života. V neposlední řadě diplomandka prokázala schopnost získaná data syntetizovat a podrobit psychologické úvaze (jdoucí i nad statistické metody). Je třeba zdůraznit, že se jedná se o první práci, která užila českého překladu zahraničních specifických dotazníků, konstruovaných pro měření dopadu sledované nemoci - roztroušené sklerózy na řadu oblastí života pacientů.

Diplomandka pravidelně docházela na konzultace, ve kterých jsme práci velmi podrobně diskutovaly.

Práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci, nemám k ní podstatnější připomínky a doporučuji ji proto k obhajobě .

V Praze dne 9. září 2006

PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.